

Núria Vergés

ZIBERFEMINISMOA ALDARRI

SAREAREN 'FEMINISTATZEA'

"Betidanik interesatu izan zaizkit feminismoak eta emakumezkoen eskubideen aldarrikapena. 2001ean Munduko Bankuaren Bartzelonako gailurraren harira egitasmo tekno-aktibistek eztanda egin zutenean, komunikabideek zein akademiak kanpoan uzten zituzten emakumeak: ez omen ginen presente mundu digitalean eta ez omen zitzaigun interesatzen. Horregatik sortu genuen Donestech: komunikazio eta informazio teknologien eta generoaren inguruan ikertu, espermentatu eta elkarrekin ikasteko".

"Askatasuna bermatzeko ezinbertzekoa da sistema teknologikoa despatriarkalizatzea"

Informazioaren Gizartean Doktorea eta Donestech kolektiboaren sortzailea da Núria Vergés (Igalada, Herrialde Katalanak, 1976). Zientzia Politikoak ikasi zituen Bartzelonako Unibertsitate Autonomoan, eta Gizarte eta Politika Publikoen masterra egin zuen Pompeu Fabra eta John Hopkins unibertsitateetan. Bere lan ibilbidea emakumezkoen eta teknologia berrien inguruko harremanaren azterketan oinarritu du.

 SAIOA BALEZTENEA JORDI BORRÀS

Noiz eta nola jaio zen Donestech?
2006an gorpuztu genuen urtebete lehenago sortu zitzaigun ideia. Oker ez banago, amets moduko bat izan nuen, eta ernatzerakoan garai hartan elkarren artean ezagutzen ez ziren Alex eta Eva deitu nituen eta Bartzelonako Raval auzoan gelditu ginen hitz egiteko. *Feelinga* egon zen hiruon artean eta Katalunia mailako ikerketa bat planteatuz hasi ginen. Ordurako, modu batera edo bertzera teknologiaren aktibismo desberdinetan murgilduta ginen hirurok, eta generoaren eta feminismoen inguruan lan egiteko beharra elkarbanatzen genuen. Argi genuen emakume anitz ari ginela gauza interesgarriak egiten eta, nolabait, ikusezin bihurtzen gintuztela.

Zeintzuk dira zuen erronka nagusiak?

Bizitza bakar batean ase ezin diren erronka anitz ditugu, horregatik sarean lan egiten dugu sarri. Batez ere teknologietan emakume eta LGTBQ* lagunek toki hobea goa izan

dezaten lan egiten dugu, genero in-paktu askatzaileen bitartez. Garapen teknosozialen abantailak betikoentzako izan ordez, guztiontzat izan daitezten. Orain, gehienbat, harreman digital aske eta seguruen alde lan egiten ari gara.

Generoaren eta teknologiaren inguruko hainbat ikerketa egin duzu. Zein toki dugu gaur egun emakumeok mundu digitalean?

Baikorra naiz, emakumeon tokia gorakorra eta emankorra dela erranen nuke, baina oraindik ere espazio garrantzitsuetan egoera minorizatua bizi dugu. Zentzu horretan, erronka da geroz eta gehiago izatea eta mundu digitalean baldintza hobekak lortzea. Horretarako ezinbertzekoa da generoa kontutan hartzea.

Emakumea askea da Interneten?

Zoritxarrez, oraindik ez. Baina Internetetik kanpo ere ez, emakumeak izate hutsagatik. Adibidez, sareko indarkeria matxistak sare sozialetan dugin askatasuna mugatzen du, eta

"GENEROAREN SOZIALIZAZIO ESTEREOTIPUAREN BITARTEZ TEKNOLOGIKOA DENA, USTEZ, GIZONEZKOENA DA".

are gehiago, hainbatetan kanporatuta gaude, zuzenean edo zeharka.

Indarkeria matxistak aipatzen dituzu. Nola dago panorama?

Hagitz gutti hobetu da. Kasik ez dugu daturik ezta neurri eraginkorrik ere sareko indarkeriari aurre egiteko. Harrigarria bada ere, indarkeria matxista ezabatzeko erantzukizuna emakume eta feministoi egozten zaigu. Baina, erasoaren ardura erasotzailearena da. Gobernuak eta boterea duten plataformek bertze alde batera begiratzeko dute eta euren gelditasunarekin sareko indarkeria matxista normalizatzen dute. Larria da *big data*ren aroan indarkeria matxistak diagnostikatu eta gure burua defendatzeko hain informazio gutti izatea. Egia da feminismoek lagundu dutela, baina bide luzea gelditzen zaigu oraindik.

Historikoki, zenbateraino izan da Internet gizonezkoen esparrua?

Ada Lovelace bezalako erreferenteak izan arren, gaur egun komunikazio eta informazio teknologien ikerketa eta la-

netan txikia da emakumezkoen partaidetza –ez da horrela sare sozialetan–. Pribilegio, prestigio eta botere mundua delako batetik, eta indar kapitalista, kolonial eta patriarkalagatik bertetik. Erranen nuke historikoki teknologiararen sarbidean emakumezkoen ezagutzak barrera formalak izan dituela eta gaur egun informalagoak direla. Baina bai, generoaren sozializazio estereotipuaren bitartez teknologikoa dena, ustez, gizonezkoena da.

Google bezalako enpresa erraldoiek geroz eta informazio gehiago dute erabiltzaileen inguruan. Nola izan gaitzake askeak geure inguruko hainbertze informazio duen esparru batean?

Argi dago informazioa izateak boterea ematen diela gurekiko. Horregatik, boterea birpentsatu beharra dugu; askatzailea izan beharko luke, zapaltzailea izan ordez. Eta, zalantzarik gabe, askatasuna bermatzeko ezinbertzekoa da sistema teknologikoa despatriarkalizatzea. Geure datuen eta bizitzen inguruko autonomia eta subiranotasuna izaten

hasi behar dugu, erantzukizun kolektiboaren bitartez.

Egingarria da, sistema honetan, emakumezkoentzat askatzailea izango den mundu digitala sortzea?

Errealitatea historikoki gutxiengoaren mesedekoa izan den arren, geure zerumugak gehiengo ase behar du. Eta, mundu digitala segurua ez den bitartean, elkarren arteko zaintza funtsezkoa da.

Baina, zein da zaintzaren gakoa?

Batzuetan atsedean hartzea komeni da, maskarak edo babes gehiago erabilia, adibidez. Horretaz gain, garrantzitsuena modu seguruan eta zerbitzari ziurren bitartez nabigatzea da. Baina, noski, horrekin bakarrik ez dugu mundu digitala seguru eta askerik lortuko. Garrantzitsua da, bitartean, zerumuga begiratu eta nahi dugun mundu digital hori erakitzen hastea. Horretarako funtsezkoa izango da Internet *feminizatzen* jarraitu eta eduki feministez betetzea, eta eduki horien eragina birbanaketa, justizia, eta askatasunari begira jartzea, iruditeria ziberfeministak amestuz eta sortuz. ●